

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานอธิการบดี หน่วยประกันคุณภาพการศึกษา ☎ 1641-1644

ที่ ศธ 0527.01.16/ 0099

วันที่ ๓ พฤษภาคม 2549

เรื่อง รางวัล KMIA-49 (Knowledge Management Innovation Award)

เรียน อธิการบดี

เนื่องจากมหาวิทยาลัยจะต้องรับการประเมินจากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (กพร.) และสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ในเรื่องเกี่ยวกับการจัดการความรู้ (Knowledge Management, KM) เพื่อนำไปสู่องค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization, LO) ความตามทราบแล้วนั้น

ในขณะเดียวกันสถาบันส่งเสริมการจัดการความรู้เพื่อสังคม (สศส.) ยังได้จัดให้มีการพิจารณามอบรางวัล "Knowledge Management Innovation Award, KMIA" ประจำปี 2549 ซึ่งเป็นรางวัลที่จะพิจารณาอยู่ให้กับหน่วยงาน (ที่มีบุคลากรตั้งแต่ 50 คนขึ้นไป) ที่สามารถนำ KM ไปใช้สร้างนวัตกรรมให้เกิดขึ้นในหน่วยงาน จนทำให้หน่วยงานเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ได้อย่างเป็นรูปธรรม (รายละเอียดดังแสดงในเอกสารแนบท้าย)

หน่วยประกันคุณภาพการศึกษา เห็นควรแจ้งเว่อร์ดังกล่าวในที่ประชุมคณะกรรมการบริหาร เพื่อโปรดทราบและแจ้งให้กับทุกคนะวิชาและหน่วยงานสายสนับสนุนเพื่อร่วมกันพัฒนาหน่วยงาน ของตนเองให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ อนึ่งหากมีหน่วยงานใดมีความสนใจในการเข้าร่วมการพิจารณารางวัลดังกล่าว ขอความกรุณาแจ้งมาอย่างหน่วยประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อที่ทางหน่วยประกันคุณภาพฯ จัดได้ให้การสนับสนุนส่งเสริมให้เป็นกรณีพิเศษต่อไป

(นางสาวเจนจิต รังคงอุไร)

รักษาราชการในตำแหน่งผู้อำนวยการหน่วยประกันคุณภาพการศึกษา

จิตเป้าวาระ ๒๐๑๗

ให้ปรัชญา: กจนทรัพย์

๓ พ.ศ.๔๙

“ชีวิต “KMIA” ปี ๕๙

ดร. ประพนธ์ พาลุขยิด

KMIA

KMIA ย่อมาจาก Knowledge Management Innovation Award เป็นรางวัลที่มอบให้กับหน่วยงานที่สามารถนำ KM ไปใช้สร้าง “นวัตกรรม” ให้เกิดขึ้นในหน่วยงาน

นวัตกรรม

นวัตกรรม หรือ Innovation เป็นคำที่มาจากการภาษาละติน ค่าว่า “Innovare” แปลตรงตัวว่า “การทำสิ่งใหม่ให้เกิดขึ้น” ลิ่งใหม่ที่ว่านี้ได้มีผู้ตัดความให้ชัดเจนว่าอาจจะเป็น “กระบวนการใหม่” บริการ หรือ ผลิตภัณฑ์ใหม่ ก็ได้ แต่การใช้คำว่า “นวัตกรรม” ในที่นี่ สคส. หมายถึง ลิ่งที่ใหม่ในแง่ของการพัฒนาองค์กร รางวัlnวัตกรรม KM หรือ KM Innovation Award ในปีแรกนี้ได้ลองใช้กรอบความคิดเรื่องการสร้างองค์กรแห่งการเรียนรู้ (Learning Organization หรือ LO) เป็นแนวทาง

กรอบความคิด

Peter Senge ได้กล่าวไว้ในหนังสือ The Fifth Discipline ว่า องค์กรแห่งการเรียนรู้นั้น พัฒนามาจาก “ห้า Discipline” หลักๆ คือ ๑. Shared Vision - การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกัน ๒. Team Learning - การเรียนรู้เป็นทีม ๓. Personal Mastery - ความฝีรู้ ไฟพัฒนาปรับปรุงตน ๔. Mental Model - การฝึกฝนทำความเข้าใจในเรื่องกรอบความคิด และ ๕. Systems Thinking - การคิดที่เชื่อมโยงเป็นระบบ

สคส. ได้นำปัจจัยทั้ง ๕ นำมาพิจารณาจัดแบ่งเป็น ๓ ระดับ คือ ๑. ระดับองค์กร (ปัจจัยตัวที่ ๑) ๒. ระดับกลุ่ม (ปัจจัยตัวที่ ๒) และ ๓. ระดับบุคคล (ปัจจัยตัวที่ ๓-๔) การแบ่งระดับข้างต้นนี้ ไม่ถือเป็นการแบ่งชนิดที่ตัดขาดแยกออกจากกัน เพราะในความเป็นจริงแล้วทั้ง ๓ ระดับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของกันและกัน และปัจจัยทั้ง ๕ ตัวที่ว่านี้ก็มีความเกี่ยวพันกันอย่างใกล้ชิด ตามหลักคิดแบบ Systems Thinking

วัตถุประสงค์

คำถามแรกที่ต้องตอบให้ได้ก่อนที่จะลงรายละเอียดคือ “สคส. จัดให้มีรางวัล KMIA นี้ไปทำใน? เพื่ออะไร?” เป้าหมายของการให้รางวัลนี้ ก็เพื่อส่งเสริมสนับสนุนหน่วยงานที่สามารถนำหลักการ KM นี้ ไปใช้พัฒนาหน่วยงานจนมีลักษณะที่เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้นั่นเอง เพราะนี่คือ “นวัตกรรม” ที่ยังไหกู่ในเรื่องการบริหารงาน เท่าที่ผ่านมาจะเห็นได้ว่า ถึงแม้หลายองค์กรจะมีกระบวนการรู้ไว้ในวิสัยทัศน์ว่าต้องการจะเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ แต่ก็ไม่สามารถซัดได้ว่า แล้วในที่สุดได้เป็น LO ตามที่ปราบนาหรือเปล่า?

ดร. ประพนธ์ พาลุขยิด
สถาบันทดสอบการรู้ความรู้เชิงคุณ (สคส.)

E-Mail: prapong@gmail.com, prapon@kmi.or.th Weblog: http://beyondkm.gotoknow.org

การได้รับรางวัล KMIA จึงถือเป็นช่องทางหนึ่งในการสื่อสารกับผู้ที่อยู่ภายนอกหน่วยงานของท่าน ให้ทราบว่าหน่วยงานของท่านมั่นใจได้ใส่ค่าไว้ LO ให้ล้อยๆ หากแต่มีการดำเนินการ โดยใช้ KM เป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้าง LO นี้ให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม

กระบวนการ

ในขณะเดียวกันเป็นระยะเริ่มต้นของการคิดและวางแผน เกี่ยวกับการให้รางวัล KMIA ซึ่งมีทั้งตอนที่วางไว้คร่าวๆ ดังนี้

๑. ลศส. ทำการสรรหา (เปิดรับสมัคร) หน่วยงานที่กำลังดำเนินการในเรื่อง KM หรือ กำลังพัฒนาหน่วยงานสู่การเป็น LO อยู่

๖. ลคส. ส่งแบบฟอร์มให้หน่วยงานทำการประเมิน
ตนเอง (Self-Assessment)

- ศคส. สอนถก หรือ ลงพื้นที่ “จันภาพ” หากต้องการข้อมูลเพิ่มเติม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เพียงพอต่อการพิจารณาของคณะกรรมการ KMIA
 - ศคส. เข้าไปเยี่ยมชมหน่วยงาน หรือ ขอให้หน่วยงานนำเสนอบนเวทีที่ ศคส. จัดขึ้น
 - คณะกรรมการคัดเลือกผู้ที่ผ่านเกณฑ์ จัดพิธีมอบรางวัลและให้ผู้ได้รับรางวัลนำเสนอบนเวทีที่ ศคส. จัดขึ้น ระหว่างวันที่ ๑ - ๒ อكتوبر ๒๕๔๗ที่ศูนย์การประชุม BIETC บางนา
 - ศคส. เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ เรื่องการรับรางวัลผ่านสื่อต่างๆ อาทิ หนังสือพิมพ์, หนังสือ KM และ VCD เป็นต้น

คุณสมบัติพื้นฐาน

หน่วยงานที่ขอรับรางวัล KMIA ในปี ๒๕๔๙ นี้ จะต้องเป็นหน่วยงานที่มีบุคลากร(ประจำ) ตั้งแต่ ๕๐ คนขึ้นไป หน่วยงานใดที่มีเป้าหมายของการเป็น LO อยู่ในวิสัยทัศน์ หรืออยู่ในยุทธศาสตร์ ควรระนาบหัดในเรื่องนี้ด้วย

เกณฑ์เบื้องต้น

๑. ระดับองค์กร เป็นการศึกษาพร้อมว่า การทำงานนั้น มุ่งไปสู่เป้าหมายเดียวกันหรือไม่? Alignment ของหน่วยงาน เป็นอย่างไร? มีการตรวจสอบทิศทาง มีการร่วมสร้างวิสัยทัศน์ หรือไม่? ผู้นำสามารถถืออ่าน่วยให้ไปสู่เป้าหมายที่วางไว้ได้

อย่างไร? มีการสร้างนวัตกรรมใหม่ที่เอื้อต่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ หรือไม่? มีแนวคิดในการสร้างพันธมิตร (Partner) เพื่อขยายเครือข่ายการเรียนรู้ให้กว้างขวางออกไปอย่างไร?

๒. ระดับกลุ่ม เป็นการสุมคุกการทำงานในกลุ่มต่างๆ ว่ามีการกำหนดเป้าหมายย่อยของกลุ่มหรือไม่? เป้าหมายย่อยเหล่านี้สอดคล้องกับเป้าหมายใหญ่ย่อต่างไร? การค้นหาความรู้ที่จะทำให้สามารถทำงานได้ตามเป้าหมายนั้น มีวิธีการย่อต่างไร? เป็นความรู้ที่มีอยู่ภายในองค์กรหรือภายนอกองค์กร? เป็นความรู้ที่เป็น Explicit หรือ Tacit ? มีกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่อยู่ในรูปแบบใด? เป็นเวทีเสนออน หรือเป็นเวทีจริง? มีเทคโนโลยีอะไรมาใช้เพื่อสนับสนุนกระบวนการเหล่านี้หรือไม่? ให้ความสำคัญกับบรรยายกาศในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพียงใด? การเรียนรู้อยู่ภายในกลุ่มข้ามกลุ่ม หรือข้ามหน่วยงาน? มีการเก็บรวบรวมความคิดเห็น รู้ไว้หรือไม่? คลังความรู้นี้มีการปรับปรุงพัฒนาให้ทันสมัยอย่างไร? สามารถนำความรู้นี้ไปใช้ประโยชน์ได้จริงกิจผลลัพธ์ต่างไร?

๓. ระดับปัจเจก เป็นการพิจารณาดูว่าบุคลากรส่วนใหญ่ในหน่วยงานให้ความสำคัญกับการพัฒนางาน มีความสนใจใฝ่เรียนรู้ หรือไม่? เช้าใจกรอบความคิดของตน และฝึกฝนที่จะไม่ยึดติดกับกรอบความคิดเดิม อย่างไร? เช้าใจการคิดแบบเชื่อมโยงเป็นระบบหรือไม่? ให้ความสำคัญในเรื่องการพัฒนาอย่างตั้งใจ การคิดแบบโครงสร้าง การจัดกลุ่มສماธ์ใน การทำงาน การสร้างความล้มเหลว และมีใจที่เน้นคาดการณ์ หรือไม่? บรรยายการท้าท้วนในการทำงานเป็นอย่างไร? ระดับของความไว้เนื้อเชื่อใจ และชวัญกำลังใจของคนในองค์กร เป็นอย่างไร?

เกณฑ์ที่ก่อความไม่เป็นเพียงเกณฑ์อย่างกว้างๆ ที่ครอบคลุมทั้ง ๓ ระดับ ซึ่งคณะกรรมการจะพิจารณาจากข้อมูล ที่ได้จากการประเมินหน่วยงาน การให้รางวัลจะไม่ใช่วิธีแข่งขันกันเอง คือ ไม่มีที่หนึ่ง ที่สอง แต่จะเป็นการกำหนดคะแนนขั้นต่ำไว้ หากใครได้คะแนนเกินที่กำหนด ก็จะได้รับรางวัลกันทุกคน (หากหน่วยงาน)

ปีแรกนี้ สคส. ขอเชิญชวนหน่วยงานต่างๆ สมัครเข้ารับรางวัล KMIA กันมากๆ เพราะรางวัลนี้ไม่ยากอย่างที่คิด นอกจากรางวัล ผู้ที่ได้รับรางวัลยังจะได้รับลิขิตประโยชน์ต่างๆ อีกมากมาย โครงการครอบคลุม KMIA-49 ในแล้วจะเลิยกิจ เพื่อระรอบใหม่เป็นหน้า เกณฑ์และวิธีพิจารณาอาจจะเปลี่ยนแปลง อาจจะ “หิน” กว่าที่โน่นก็ได้ครับ!